

Osmanlı Devleti'nin Tunus üzerinde hâkimiyetini sürdürmek istemesine karşılık Ahmed Bey, Fransa ile kurduğu yakın ilişkilere güvenerek bağımsızlığını Osmanlı yönetimine kabul ettirmek istiyordu. Fransa Kralı Louis-Philippe'in oğullarının 1845'te Tunus'u ziyaret etmelerinden sonra, maiyetiyle birlikte ertesi yıl kralın kendisine gönderdiği bir gemiyle Fransa'yı ziyaret etti ve burada debdebeli bir şekilde karşılandı. Fransa'da bağımsız bir hükümdar gibi muamele görmesini Osmanlı sefiri Süleyman Bey protesto ettiyse de bir tesiri olmadı. Programında Londra ziyareti de varken, İngiltere hükümetinin kendisini kraliçeye Osmanlı sefirinin takdiminde ısrar etmesi üzerine bu ziyaretten vazgeçti.

Osmanlı-Tunus münasebetlerindeki bu çatışma hali, Fransa'nın Tunus'a yerleşmesini kendi menfaatleri açısından daha tehlikeli gören İngiltere'yi harekete geçirdi ve İngiliz başkonsolosu Sir Strafford Cannig'in aracılığı ile uzlaşmayla sonuçlandı. Neticede Ahmed Bey isteklerini Osmanlı yönetimine kabul ettirdi; üzerinde hatt-ı hümayun bulunan bir ferman gönderilerek halefleri için geçerli olmamak üzere yalnız kendisine bağımsızlık tanındı (1848). Bundan sonra Ahmed Bey padişaha çeşitli hediyeler yolladı. Kırım Savaşı'nda Ruslar'a karşı Osmanlı ordusunda savaşmak için bir Tunus kıtasını İstanbul'a göndermesinden memnun olan Sultan Abdülmecid, onu iftihar nişanı ve çeşitli hediyelerle ödüllendirdi.

Debdebe ve israf içinde yaşayan Ahmed Bey 30 Mayıs 1855'te öldü. Beyliği döneminde halktan sık sık zorla para toplamaya kalkışması üzerine çeşitli isyanlar olmuş, büyük masraflarla inşa

ettirdiği Muhammediyye Sarayı da tamamlanamamıştır. İsraf derecesinde gösteriş ve sefahate düşkünlüğü kendisini tarih önünde töhmet altında bıraktığı gibi takip ettiği iç ve dış politika, beyliği içeride çöküntüye, dışarıda ise Fransa'nın sömürgesi olmaya doğru götürmüştür.

BİBLİYOGRAFYA :

İbn Ebû Dînâr, *el-Mü'nis ft aḥbâri İfrîkîyye ve Tûnis*, Tunus 1350/1932; İbn Ebû'd-Diyâf, *İthâfû ehli'z-zamân bi-aḥbâri mülûki Tûnis ve 'ahdi'l-emân* (VI. bl. *Devletü Ahmed Bey*, nşr. Ahmed Abdeselem), Tunus 1935; Muhammed es-Senûsî, *Müsâmerâtü'z-zarf bi-hûsnit-ta'rif*, Tunus 1926, s. 54; Aziz Samih, *Şimâli Afrika'da Türkler*, İstanbul 1937, II, 170-171; K. J. Perkins, *Tunisia*, Colorado 1986, s. 69-72; Jamil M. Abu'n-Nasr, *A History of the Maghrib in the Islamic Period*, Cambridge 1987, s. 272-276; André Martel, "L'armée d'Ahmed Bey d'après un instructeur français", *Les Cahiers de Tunisie*, sy. 4, Tunus 1956, s. 373-407; Ahmed Abdeselem, "Contribution à l'étude de la politique et de l'administration d'Ahmad Bey (1837-1855) La délégation de pouvoirs de 1846", a.e., XIX/73-74 (1971), s. 109-118; G. Yver, "Ahmed Bey", *IA*, I, 180-181; a.mlf.—M. Emerit, "Ahmad Bey", *EI*² (İng.), I, 281-282.

MEHMET MAKSUDOĞLU

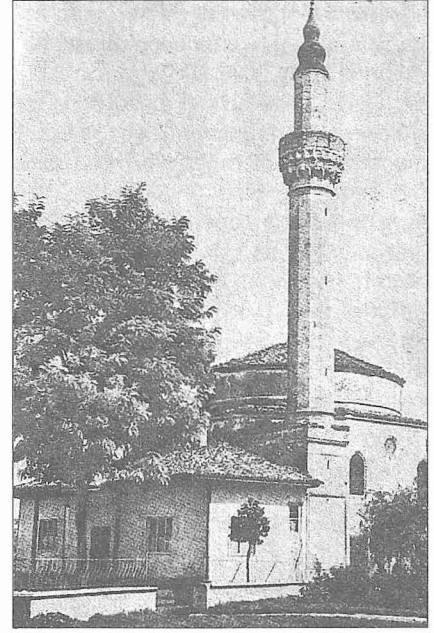
AHMED BEY, Dukakinzâde

(bk. DUKAKİNZÂDE AHMED BEY).

AHMED BEY CAMİİ

Bulgaristan'ın
Hezargrad (şimdiki Razgrad)
şehrinde bulunan
XVII. yüzyıl başlarına ait bir cami.

Kapısı üstündeki kitâbenin ebced*ı 1017 (1608-1609) tarihini vermektedir. Cami itinalı bir işçilikle tamamen kesme taştan yapılmış olup yüksek ve sağır

Ahmed Bey Camii - Hezargrad/Bulgaristan (Ayverdi'den)

kasnaklı bir kubbe ile örtülüdür. Sonradan eklenen son cemaat yeri modern bir ev gibidir. Kesme taş minaresi ise mukarnaslı şerefe çıkması ile orijinal biçimini korumuştur.

BİBLİYOGRAFYA :

Ayverdi, *Avrupa'da Osmanlı Mimari Eserleri IV*, s. 52.

SEMAVİ EYİCE

AHMED BİCAN

(ö. 870/1466'dan sonra)

Envârü'l-âşîkin adlı eseriyile tanınan âlim ve mutasavvıf.

XV. yüzyılda yaşayan Türk âlim, mutasavvıf, mütercim ve nâsirlerindedir. Yazıcıoğlu, Yazıcızâde veya nâdiren İbnü'l-Kâtib (Ahmed) dahi denilmekle beraber daha çok Bican lakabıyla meşhur olmuştur. *Muhammediyye* adlı manzum eseriyile tanınan Yazıcıoğlu Mehmed'in (ö. 855/1451) küçük kardeşidir. Babaları, Yazıcı (Kâtib) Sâlih'tir (Sâlihüddin?). Bu ismin eski veya yeni bir kısım eserlerde Selâhaddin şeklinde zikredilmesi yanlıştır (Çelebioğlu, s. 173 vd.). Bu bakımdan iki kardeş ve daha ziyade de Mehmed (Muhammed), Yazıcıoğlu lakabıyla şöhret kazanmıştır. Dedeleri, hakkında hiçbir bilgimiz olmayan Süleyman adında bir zattır.

Ahmed Bican'ın açık türbesi- Celibolu/ Canakkale